

چکیده

استفاده از رحم جایگزین به شکلی که در آن حامل بارداری، وابستگی تکوینی (از طریق تخمک) با کودک ندارد و تنها جنین زوج دیگری را در رحم خود پرورش می‌دهد و به دنیا می‌آورد، به منزله یکی از روش‌های جدید کمک باروری علاقه بسیاری از زوجین نابارور را در ایران جلب کرده است و بسیاری از فقها و حقوقدانان شیعه نیز آن را جایز دانسته و منع شرعی برای آن قائل نشده‌اند.

در این مقاله روند تصمیم‌گیری و اقدام به شرکت در فرایند رحم جایگزین در زنان حامل و همچنین در افراد وابسته به آنان بررسی شده است. نگرش این افراد در فرایند شکل‌گیری خویشاوندی در زمینه به کارگیری روش‌های کمک باروری، آنها را قادر به سازگار کردن اقدامات خود در چهارچوب‌های دینی و اخلاقی و همچنین دستیابی به اهداف خود مانند تقویت حس نوع دوستی، نفع مالی، تبادل هدیه، زایمان و فرزندآوری می‌کند و می‌تواند براساس موقعیت هریک از افراد، شکلی دوباره به مفاهیمی چون بارداری، مادری و فرایند زاد و ولد بدهد. بررسی و شناخت دانش مردمی و الگوهای محلی تصمیم‌گیری در یافتن راه‌حل‌های قانونی در فرایند داوطلبی برای رحم جایگزین، به تبدیل این موضوع از یک روش بحث‌انگیز به یک مفهوم هنجار در درمان ناباروری کمک خواهد کرد.

کلید واژگان: جایگزینی بارداری، رحم جایگزین، خویشاوندی، مفهوم مادری، دانش عمومی و سنتی، قرابت رضاعی، ایران.

مسئول مکاتبه: شیرین گرمارودی (M.A.)، موسسه انسان‌شناسی اجتماعی، دانشگاه برن، برن، سوئیس.

پست الکترونیک: garmaroudi@anthro.unibe.ch